

OCUPAR L'ESPAI QUE ENS OCUPA (i DIR-LO)

«Yo solo soy
Soy una línea
llena de buenos sitios
donde quedarse»¹

«Fa uns dies pensava que quasi sempre que agaf el full de sala d'una expo, l'acab plegant per la meitat i, acte seguit, ficant-lo a la bossa» —em va dir en Biel en una de les nostres converses per Whatsapp—. Tal vegada, el gest de plegar un paper que equival a un espai sigui una manera d'endur-se'l a casa. M'agrada pensar en com el dobleguem per a que càpiga a la butxaca del darrera del pantaló o dins la bossa que portem penjada. N'hi ha que ho faran de qualsevol manera, i n'hi ha que ho farem acuradament, fent encaixar les puntes. En qualsevol dels casos, reduïm l'escala del paper en relació a nosaltres. Movem l'espai de lloc i, amb ell, el cos. Una manera d'apropriar-mos-el sense habitar-lo i, per tant, sense mantenir altra relació que la de ser tocat. Aquí no hi ha contractes, ni dipòsits, ni mensualitats, ni veïnat, ni sofàs-llit, ni tan sols la feixuga recerca de trobar anuncis de pisos i/o tallers per a compartir. Es tracta de falagueres parets de paper que no molesten a ningú i que, voluntàriament, agafem, manipulem i construïm. Un paper sobre un espai i un fet que el vincula i que arriba a nosaltres quan hi som i/o quan algú ens l'entrega sense res a canvi. Un full de sala que, per moments, ens fa vacil·lar sobre si ens l'emportem o no. Una cosa similar passa amb el fet immediat de doblegar el cantó de la fulla d'un llibre que llegim i que portem arreu on anem (dits a la boca que es mullen lleument per poder manipular la pàgina en qüestió). Una acció que, per sí mateixa, assenyala alguna cosa que ens ha sobtat i que inclou, probablement, algun fragment rellevant —acotat o subratllat— de la nostra vida. Pensant-ho bé, la dosi d'informació és realment alta. Obrir un llibre amb pàgines doblegades suposa tota una revelació. També ho és la meva carpeta digital sobre en Biel. A força d'anar intercanviant i emmagatzemant documents, els he anat ordenant talment espais habitables. Visions zenitals d'arxius que s'agrupen configurant formes i nous espais entre ells. *Self storage*². I és que «(...) también se puede aprender a trabajar con mucha precisión en esa zona donde las cosas no están completamente enfocadas. (...) Es otra manera de tocar»³.

¹ Fragment de «Un buen sitio», un tema de Pauline en la Playa versionat al darrer treball musical de Xavi Moyano anomenat *Transcocktail*. 2022.

² Segons l'artista, *Self storage. Estéticas de la emergencia habitacional* explora el paper que juguen agents com IKEA, Bluespace o Haibu 4.0 a l'escenari de mercantilització de l'habitatge d'una ciutat com Barcelona, a partir de la revisió de conceptes com «emmagatzematge», «habitacl» o «infrahabitatge», i des d'una visió compartida amb l'artista i companya Ada Fuentes.

³ Fragment d'una conversa entre María Muñoz, Pep Ramis, John Berger i Ixiar Rozas. Citada per Ixiar Rozas a *Sonar la voz. Nueve ensayos y nueve partituras*. Editorial Consonni. Bilbao, 2022.

[espai en blanc]

Vint-i-set metres quadrats, trenta metres quadrats, un passadís que els uneix, un cubicle que funciona com a recepció... Un espai escrit i descrit amb paraules per ser ocupat en veu alta. En Biel llegeix i rellegeix compulsivament anuncis d'espais i estudis fotocopiats i aferrats al carrer. Probablement, no recordi les zones de cadascun dels habitatges publicitats però ben segur que recorda la ubicació de cadascun dels papers impresos o escrits a mà que els anuncien. Un recórrer la ciutat -Sants-Badal- a partir de les localitzacions d'anuncis d'espais deslocalitzats mentalment parlant. Els aparadors de la seva memòria⁴. La pregunta sorgeix tot d'una: vivim els espais o, simplement, els transitem? Sobreestimem l'experiència o és el que realment queda de tot plegat? Com explicar, sinó, allò que hem viscut i les decisions que hem pres en visitar, per exemple, una mostra? Què succeeix quan estem immersos en la posada en escena d'un espai el qual fa referència a altres espais habitats i trepitjables? Exposar-se és també això, aconseguir que l'altre s'endugui alguna cosa. I és que la relació que tenim amb els espais és imprevisible i mutable. Els llocs habitats són testimonis de moltes coses que ens arriben a condicionar a les nostres decisions personals i professionals. Espais que, de sobte, poden també ser abandonats o veure'ns empesos a fer-ho. Talment, una relació de parella. En aquest sentit, potser cuidar l'espai que habitem sigui una dependència *(im)pròpia*. Seríem capaços d'imaginar-nos un espai que encara no hem trepitjat? La rugositat i les irregularitats del seu terra, la textura i el color de les seves parets, el seu sostre, el rodapeus, el to i la intensitat de la llum que l'il·lumina parcial o totalment, els objectes que allí romanen... Anem més lluny encara, com imaginar-nos caminar i per on caminar en un espai descrit amb paraules? Quina mesura pren el nostre cos en un imaginari espacial? Podríem parlar aquí d'experiència? Estaríem disposats a viure-hi per un temps sense haver-lo trepitjat abans? Hi treballaríem? Què fa que un espai sigui un lloc de feina o un habitatge? Realment, quina és la diferència pel que fa al temps d'ocupació? Quan és que d'això comencem a ser-ne conscients? *Del problema de la creació a la creació del problema*⁵.

Igual que es pot llegir la música i emocionar-se escoltant la seva veu sense so, podem moure'ns i desplaçar-nos per un determinat espai a partir del que ens diuen d'ell. Un cop validem la veu (també la nostra) com a instrument que ens autoritza, aquesta ens instrueix i ens acomoda física i melòdicament per allà on vulguem. És com quan escoltem repetides vegades alguns dels àudios que ens conhorten i ens reafirmen (també els nostres?) a través del mòbil. No és que no haguem entès allò que diuen, és que ens agrada tornar a sentir unes paraules dites que ens acompanyen o que, simplement, ens relaten el pols vital de la persona a la que pertanyen. Connectats des de casa o des d'un espai de treball, en les distàncies digitals sovint tenim la necessitat d'obrir el pla de la nostra càmera fixa i mostrar allà on som (una prestatgeria amb llibres i plantes, una paret amb quadres, un armari... una finestra). Les més agosarades ens aixequem i despullem l'espai mostrant els contraplans, fent un recorregut per l'espai i mostrant també allò que

⁴ Al·lusió a una expressió de Rafael Castillo Zapata pertanyent al capítol «Inolvidable. La memoria, lo fiel» del seu llibre *Fenomenología del bolero*. Monte Ávila Editores. Caracas (VE), 1992.

⁵ Suggestent títol del projecte instal·lat al soterrani de la galeria del qual n'Ada Fuentes és co-autora. Aquest es va exhibir per primera vegada a la darrera edició de SWAB com a part d'*Ephemeral*, una sèrie d'instal·lacions en espais residuals de la fira curades per Margot Cuevas i Caterina Almirall. Entre altres coses, el projecte es tradueix en un habitatge de fusta de la mida dels que són llogats a la ciutat. Un espai obert i habitable dins el qual vaig tenir el gust d'entrar. 2022.

es veu defora. És com si volguéssim fer sentir al nostre costat aquell cos que està a l'altra banda. Tot un desig. En certa manera, estem reproduint el protocol mediterrani de mostrar la casa a aquellxs que no hi viuen. Una manera de caminar plegats. Una experiència compartida. Una mena de massatge oral.

No oblidem que les pintures són finestres obertes i aquestes són al llindar d'allò públic i allò privat. L'objecte finestra és, al cap i a la fi, un buit que pertany a una paret la qual pertany alhora a un espai delimitat (tancat/obert) el qual és a un espai més gran encara, el carrer. Un marc que separa dues realitats que discorren paral·leles. Un *billboard* indiscret des d'on s'exhibeix la nostra vida⁶. La veu, com la finestra, "se sitúa en una línea divisoria. Es un lugar de ambivalencia y fragilidad, entre interior y exterior, y de ahí su alteridad"⁷. Parlar, deixar sentir la veu, és com despullar-se, mostrar-se íntimament, recrear un espai a partir del que l'altre diu, des d'una experiència aliena tot i que conduïda. Tocar-lo a través de la paraula dita. Tornar a representar-lo com si la pintura es deixés fer, es desplegués com un paper i decidís ser transitada des de l'altre costat de la finestra. Ocupem, doncs, l'espai. Toquem-lo d'alguna manera i permetem-nos que ell també ens toqui a nosaltres. Perquè quan una cosa ens toca i ens remena, ens col·loca en una *situazione scomoda*⁸. Em demano si la pràctica artística no hauria de generar i aprofundir més en aquest tipus de conflictes domèstics.

Jordi Pallarès
Palma, 2023

⁶ Al·lusió al projecte «B-Side. Derives de temporada baixa» de Biel Llinàs, dut a terme entre 2018 i 2021.

⁷ Una altra cita del llibre d'Ixiar Rozas.

⁸ Al·lusió al llibre que l'autor del text i Javier Siquier estan elaborant sobre l'artista Maurizio Battaglia.